

CÍRKEV ŘÍMSKOKATOLICKÁ

IČ: 73 63 28 48

sídlo: 160 00 Praha 6 – Dejvice, Thákurova 676/3

**zapsaná v Rejstříku registrovaných církví a náboženských společností vedeném
Ministerstvem kultury České republiky
pod č. 308/1991/08**

Z á k l a d n í d o k u m e n t

**ve znění dle zákona č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání
a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů, ve znění
zákona č. 495/2005 Sb.,
(zákon o církvích a náboženských společnostech)**

čl. I. Název církve

Název církve : Církev římskokatolická

čl. II. Sídlo a IČ církve

Sídlem církve je : 160 00 Praha 6 – Dejvice, Thákurova 676/3
IČ : 73 63 28 48

čl. III. Poslání církve a základní články víry

1. Poslání církve

Posláním Církve římskokatolické (dále jen „církev“) je uchovávat a vykládat zjevené pravdy Boží, hlásat evangelium, vykonávat posvěcující služby, zvláště posvátnou liturgii a vytvářet viditelné a organizované společenství věřících latinského obřadu s Kristem na základech života ve víře, naději a lásce, zejména prostřednictvím zbožnosti, apoštolátu a hmotné a duchovní dobročinnosti.

Podrobnosti jsou uvedeny v Katechismu katolické církve a Kodexu kanonického práva z roku 1983 (dále uváděno již jen „kodex“ nebo též „CIC 1983“)*, které jsou přílohami základního dokumentu.

2. Základní články víry

Základní články víry jsou uvedeny podrobně v Katechismu katolické církve vyhlášeném papežem Janem Pavlem II. dne 11. 10. 1992, který je přílohou základního dokumentu. Stručně jsou základní články víry uvedeny v **nicejsko-cařihradském vyznání víry**, které zní:

Věřím v jednoho Boha,
Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země,

*

Pokud je v základním dokumentu uváděna zkrácená forma označení Kodexu kanonického práva, tj. kodex nebo CIC, je tím vždy míněn Kodex kanonického práva z r. 1983. Pokud jsou uváděny kánony (Kán.) jsou míněny kánony z Kodexu kanonického práva z r. 1983. Jedná-li se o Kodex kanonického práva z r. 1917 je vždy u kánonů i u zkratk označován r. 1917.

všeho viditelného i neviditelného.
Věřím v jednoho Pána Ježíše Krista,
Jednorozeného Syna Božího,
který se zrodil z Otce přede všemi věky,
Bůh z Boha, Světlo ze Světla, pravý Bůh z pravého Boha,
zrozený, nestvořený, jedné podstaty s Otcem;
skrze něho všechno je stvořeno.
On pro nás lidi a pro naši spásu
sestoupil z nebe.
Skrze Ducha Svatého přijal tělo z Marie Panny
a stal se člověkem.
Byl za nás ukřižován, za dnů Poncia Piláta
byl umučen a pohřben.
Třetího dne vstal z mrtvých podle Písma.
Vstoupil do nebe, sedí po pravici Otce.
A znovu přijde, ve slávě, soudit živé i mrtvé
a jeho království bude bez konce.
Věřím v Ducha Svatého, Pána a dárce života,
který z Otce i Syna vychází, s Otcem i Synem je zároveň uctíván a oslavován
a mluvil ústy proroků.
Věřím v jednu svatou, všeobecnou, apoštolskou církev.
Vyznávám jeden křest na odpuštění hříchů.
Očekávám vzkříšení mrtvých a život budoucího věku.
Amen.

čl. IV. Orgán církve jednající jejím jménem a vymezení jeho oprávnění

1. Orgán církve

Česká biskupská konference

se sídlem: 160 00 Praha 6 - Dejvice, Thákurova 676/ 3
IČ: 00 54 08 38

Česká biskupská konference je zřízena Apoštolským stolcem jako sbor biskupů a je kolektivním koordinačním orgánem místních církví na území České republiky.

Církev římskokatolická jakožto právnická osoba registrovaná v České republice je z pověření Apoštolského stolce oprávněna jednat prostřednictvím České biskupské konference ve věcech týkajících se celé církve.

2. Vymezení oprávnění České biskupské konference k jednání

a) Česká biskupská konference jedná a rozhoduje v záležitostech týkajících se celé církve (souhrnu všech jejích složek), zejména ve věcech týkajících se změn základního dokumentu, zvláštních práv a uzavírání smluv o jejich výkonu.

b) Česká biskupská konference dále jedná ve věcech týkajících se samotné České biskupské konference a ve věcech všech dalších právnických osob v církvi, pokud není vymezeno oprávnění k jednání jiným osobám – viz čl. V odst. 1 až 3.

c) I ve věcech, kde je vymezeno oprávnění k jednání jiným orgánům nebo osobám, je Česká biskupská konference oprávněná jednat namísto těchto jiných orgánů nebo za tyto jiné osoby v případech, kdy to vyžaduje oprávněný zájem církve, zejména dobrá pověst církve, předcházení škodám nebo právní jistota.

Jedná-li Česká biskupská konference za sebe, namísto jiných orgánů nebo za jiné subjekty, jak je uvedeno v odst. 2 písm. b), c), rozumí se tím, že namísto těchto orgánů nebo za tyto subjekty nebo ohledně nich podává návrhy na evidenci, změny v evidenci a na zrušení evidence.

Vymezením tohoto oprávnění České biskupské konference není jinak dotčeno právo těchto subjektů činit právní úkony jako samostatné právnické osoby v církvi.

3. Statutární orgán České biskupské konference, způsob jednání

statutárními orgány jsou:

předseda
místopředseda
generální sekretář

jednání a podepisování:

předseda jedná a podepisuje jménem České biskupské konference ve věcech týkajících se záležitostí uvedených v čl. IV odst. 2 písm. a).

Předseda, místopředseda i generální sekretář jednají a podepisují samostatně, s výjimkou právních jednání, jejichž předmětem je plnění, hodnota, závazek či majetková dispozice přesahující 1,000.000,- Kč, nebo při udělení plné moci pro takové právní jednání; v těchto případech jedná a podepisuje společně předseda s místopředsedou nebo generální sekretář s předsedou či místopředsedou.

O případném vymezení působnosti jednotlivých statutárních orgánů nebo omezení samostatného jednání a podepisování může rozhodnout plenární zasedání České biskupské konference.

Jiné osoby mohou za Českou biskupskou konferenci jednat jen v rozsahu určeném v písemném pověření předsedy České biskupské konference.

4. Způsob ustavování a odvolávání statutárních orgánů České biskupské konference

Předseda a místopředseda České biskupské konference jsou podle jejích stanov voleni na plenárním zasedání České biskupské konference vždy na 5 roků. Jejich funkční období končí uplynutím volebního období nebo ukončením členství v České biskupské konferenci nebo písemnou abdikací přijatou plenárním zasedáním České biskupské konference.

Totéž se vztahuje i na generálního sekretáře.

Stanovy České biskupské konference jsou přílohou základního dokumentu.

5. Délka funkčního období členů České biskupské konference

Členy České biskupské konference jsou všichni diecézní biskupové a exarchové a jim na roveň postavení biskupové – nástupci, biskupové pomocní a ostatní titulární biskupové.

Délka funkčního období členů České biskupské konference je totožná s dobou zastávání jejich církevních úřadů.

6. osobní údaje statutárních orgánů České biskupské konference

předseda :	J. Em. kardinál Dominik Duka OP	r.č. 430426/092
místopředseda:	J. E. Mons. Jan Graubner	r.č. 48 08 29/426
generální sekretář:	P. ThLic. Bc. Stanislav Příbyl, Th.D. CSsR	r.č. 71116/0496

V.

Jiné osoby oprávněné činit právní úkony jménem církve a rozsah jejich oprávnění

Jinými osobami oprávněnými činit právní úkony jménem církve jsou:

arcibiskupství a biskupství v rozsahu uvedeném v odst. 1, konference vyšších řeholních představených v rozsahu uvedeném v odst. 2 a 3.

V případě rozporu mezi návrhy osob oprávněných podávat návrhy na evidenci, změnu evidence či zrušení evidence ohledně stejné právnické osoby v církvi vyřeší spor kompetentní církevní orgán. Do rozhodnutí takového interního církevního sporu má přednost návrh podaný Českou biskupskou konferencí. Po právní moci rozhodnutí kompetentního církevního orgánu podá bezodkladně návrh na evidenci, změnu evidence či zrušení evidence Česká biskupská konference tak, aby byl návrh v souladu s interním církevním rozhodnutím, pokud to bude s ohledem na obsah rozhodnutí třeba. Pro Českou republiku je tedy rozhodný vždy návrh podaný Českou biskupskou konferencí.

Vymezením oprávnění jiných osob k jednání za církev není jinak dotčeno právo subjektů, za které ve smyslu čl. V. odst. 1-3 jiné osoby jednají, činit právní úkony jako samostatné právnické osoby.

1. Arcibiskupství a biskupství

Jednotlivá arcibiskupství a biskupství jednají jménem Církve římskokatolické ve věcech týkajících se jejich místní církve (diecéze), navrhuje evidenci, změny evidence a zrušení evidence týkající se právnických osob jimi zřízených nebo podléhajících jejich doзору (Kán. 594). Dále jednají jménem Církve římskokatolické ve věcech změny evidence týkající se samotného arcibiskupství či biskupství.

Statutárním orgánem arcibiskupství a biskupství je arcibiskup či biskup, generální vikář, biskupský vikář, administrátor diecéze a apoštolský administrátor – do funkce jsou ustanovováni bez časového omezení. Biskupský vikář, není-li biskupem, je ustanovován na dobu určitou.

2. Konference vyšších představených mužských řeholí v ČR

se sídlem Praha 1, Strahovské nádvoří 1/132

IČ: 00 40 34 23

statutární orgán: předseda, místopředseda

Je kolektivním koordinačním orgánem mužských řeholí, to jest mužských řádů a kongregací působících na území České republiky, které jsou jejími členy.

Jedná jménem Církve římskokatolické ve věcech společných zájmů mužských řádů a kongregací se souhlasem členských organizací konference. Navrhuje evidenci, změny evidence a zrušení evidence týkající se samotné konference, právnických osob v církvi zřízených konferencí, řádů a kongregací, které jsou jejími členy a osob těmito řády a kongregacemi zřízených.

Statutárním orgánem je předseda a místopředseda, jejich funkční období je čtyřleté.

3. Konference vyšších představených ženských řeholí v ČR

se sídlem Praha 6, Thákurova 676/3

IČ: 00 67 71 32

statutární orgán: předsedkyně, místopředsedkyně

Je kolektivním koordinačním orgánem ženských řeholí, to jest ženských řádů a kongregací působících na území České republiky, které jsou jejími členy.

Jedná jménem Církve římskokatolické ve věcech společných zájmů ženských řádů a kongregací se souhlasem členských organizací konference a navrhuje evidenci, změny evidence a zrušení evidence týkající se samotné konference, právnických osob v církvi zřízených konferencí, řádů a kongregací, které jsou jejími členy a osob těmito řády a kongregacemi zřízených.

Statutárním orgánem je předsedkyně a místopředsedkyně, jejich funkční období je čtyřleté.

VI. Organizační struktura církve

1. Organizační struktura církve

Organizační struktura církve se řídí Kodexem kanonického práva z roku 1983.

Katolickou církev tvoří místní církve. Místními církvemi v České republice jsou arcibiskupství a biskupství – tj. diecéze. Diecéze se dělí na farnosti (včetně kvazifarností). Dle územního členění vytvářejí místní církve dvě provincie, tj. Českou provincii a Moravskou provincii. Biskupové všech katolických diecézí v České republice jsou členy České biskupské konference.

Vedle výše uvedených organizačních složek tvoří strukturu církve svébytné společnosti zasvěceného a apoštolského života – řády a kongregace s vlastní strukturou.

Do organizační struktury církve náleží další právnické osoby se svébytnou právní subjektivitou (typový výčet je uveden v článku IX.), jejichž postavení v organizační struktuře církve je určeno kodexem.

Organizační struktura je tvořena orgány a institucemi, které kodex v Kán. 115 označuje pojmem právnické osoby v církvi a dále pak již kodex užívá pouze pojem právnická osoba. V základním dokumentu jsou označovány jako právnické osoby v církvi. Všechny právnické osoby v církvi jsou právnickými osobami. Typy těchto právnických osob v církvi jsou uvedeny v čl. IX.

Církev římskokatolická, respektive její organizační složky, jsou oprávněny zřizovat další právnické osoby.

2. Začlenění církve do struktur církve mimo území České republiky

Církev římskokatolická (označovaná též jako římskokatolická církev) je katolickou církví latinského obřadu působící na území České republiky a je nedílnou součástí katolické církve (celosvětové katolické církve).

Hlavou katolické církve je papež, který je oprávněn ke svobodnému výkonu moci nad celou církví.

Katolická církev a její jednotlivé součásti spadají ve věcech církevních pod pravomoc Apoštolského stolce (též pod názvem Svatý Stolec nebo Římský Apoštolský Stolec).

Sídlům hlavy katolické církve, Apoštolského stolce (Svatého stolce) a dalších církevních ústředních orgánů je Città del Vaticano. Svatý Stolec je diplomaticky zastoupen v České republice na úrovni Apoštolské nunciatury se sídlem v Praze.

Většina řádů a kongregací má ústředí a nejvyšší představené mimo území České republiky. Řády, kongregace nebo jejich organizační složky působící v České republice v tomto případě spadají pod pravomoc nejvyššího (generálního) představeného, pokud generální stanovy neurčují jinak.

Kromě toho společnosti papežského práva spadají též pod výlučnou moc Apoštolského stolce.

Obdobná situace je i u jiných právnických osob (např. u osobních prelatur, veřejných a soukromých sdružení křesťanů apod.). Otázka pravomoci se pak řeší jejich interními stanovami a předpisy.

3. Zánik církve - naložení s likvidačním zůstatkem

Zánik Církve římskokatolické na území České republiky nepřichází v úvahu.

VII.

Orgány a instituce církve - zřizování, změny a rušení právní nástupnictví, likvidační zůstatek

Pod označením orgány a instituce církve se rozumí ty právnické osoby, které byly zřízeny či jsou a budou zřizovány dle předpisů kanonického práva. Právnickými osobami v církvi nejsou právnické osoby zřízené církví podle jiných předpisů.

Právnické osoby jsou zřizovány dle obecných ustavení kodexu (Kán. 113 a násl.) nebo dle speciální úpravy v kodexu zvlášť vyjmenovaných typů právnických osob. Kodex rozlišuje právnické osoby na sborové, tvořené souborem osob, nesborové a právnické osoby tvořené souborem věcí (Kán. 114 § 1; Kán. 115 § 1,3).

Způsob a oprávnění ke zřizování právnických osob, k jejich změnám a jejich rušení je uveden v kodexu, popř. ve stanovách, na které kodex odkazuje.

Zřizování právnických osob před účinností Kodexu kanonického práva z r. 1983 se řídilo Kodexem kanonického práva z r. 1917, popř. kanonických předpisů předkodexové úpravy a organizačními složkami církve jsou takto zřízené právnické osoby, pokud dosud nezanikly, včetně těch typů právnických osob, které platný Kodex kanonického práva z r. 1983 již zřizovat neumožňuje.

Dle kodexu všeobecně platí, že příslušný církevní představený oprávněný ke zřízení je oprávněn i ke změnám a zrušení i k rozhodnutí o právním nástupnictví a naložení s majetkem. Při rozhodování je vázán kodexem a stanovami.

Zanikne-li právnická osoba s likvidací, naložení s likvidačním zůstatkem se řídí kodexem a stanovami; pokud takové ustanovení chybí, připadá likvidační zůstatek bezprostředně výše hierarchicky postavené právnické osobě.

Dojde-li ke zrušení právnické osoby jiným způsobem, než tak jak upravuje kodex, provádí se likvidace dle příslušných platných právních předpisů ČR. V tomto případě likvidační zůstatek připadá zřizovateli. Není-li přechod likvidačního zůstatku na zřizovatele možný nebo je zřizovatelem Apoštolský stolec, určí nabyvatele Česká biskupská konference.

VIII.

Statutární orgány

způsob ustavování – délka funkčního období

1. Statutární orgány

1.1 Jménem jednotlivých právnických osob jednají jejich statutární orgány. Označení názvu statutárních orgánů právnických osob je uvedeno u jednotlivých typů právnických osob (viz čl. IX.).

Označení názvu vyplývá buď přímo z ustanovení kodexu nebo ze stanov či zřizovacích listin, jako je tomu u těch právnických osob, kde kodex přímo neurčuje název statutárního orgánu (př. řády a kongregace, charitní organizace, sdružení apod.)

Členové statutárních orgánů jsou ustavováni do funkce jmenováním nebo volbou, popř. schválením, a to podle kodexu nebo podle statutu příslušné právnické osoby. Tytéž prameny určují i osoby oprávněné ustavovat a odvolávat statutární zástupce. Obvykle je oprávněn jmenovat člena statutárního orgánu do funkce příslušný církevní představený, který je oprávněn ke zřizování dané právnické osoby nebo pod jehož pravomoc tato osoba spadá.

Délka funkčního období členů statutárních orgánů je u jednotlivých typů právnických osob různá dle toho, jak to určuje kodex nebo stanovy, zřizovací listina nebo jmenovací dekret.

Pro ukončení funkce platí ustanovení kodexu a stanov.

Statutární orgán se podepisuje tak, že k tištěnému nebo napsanému názvu právnické osoby připojí svůj podpis s vyznačením funkce.

Ve věcech uplatnění nároků k vydání historického majetku jedná statutární orgán samostatně a bez omezení.

V oblasti majetkových dispozic jedná statutární orgán právnické osoby podřízené diecéznímu biskupovi nebo právnické osoby, která nemá stanovami určeného představeného, zcela samostatně pouze v rozsahu řádné správy ve smyslu kán. 1281. Řádnou správou je jednání za právnickou osobu v právním vztahu, který je vymezen právní normou partikulárního práva tj. směrnici vydanou každým biskupstvím samostatně.

V rozsahu mimořádné správy jedná statutární orgán jménem právnické osoby platně pouze s písemným souhlasem představeného k danému právnímu úkonu (představeného podle stanov právnické osoby, je-li stanovami určen, jinak ordináře) (kán. 1281, 1291).

1.2 Diecézní biskup jedná v oblasti majetkové správy jako statutární orgán (správce) diecéze a vydává písemný souhlas k jednání právnických osob jemu

podřízených nebo k jednání právnické osoby, která nemá stanovami určeného představeného.

2. Jiné orgány oprávněné jednat

Kodex, popř. statuty vymezují, zda a v jakém rozsahu mohou právnickou osobu zastupovat i jiné osoby. Za právnické osoby, kromě výše uvedených případů, jednají v rozsahu vymezeném v čl. IV. a v čl. V. i tam uvedené osoby.

IX.

Typy právnických osob k evidenci Ministerstvem kultury ČR

Typy právnických osob, statutárních orgánů, nástupnictví a nakládání s likvidačním zůstatkem upravuje kodex, jak je již uvedeno v čl. VII.

V bodech 1 až 16 je uveden výčet jednotlivých typů právnických osob v církvi s orientačním odkazem na ustanovení Kodexu kanonického práva z r. 1983 popř. Kodexu kanonického práva z r. 1917 (CIC 1917).

Dále je uveden stručný přehled o zřizovateli a statutárním orgánu (nikoliv však konečný výčet) – v podrobnostech se odkazuje na předpisy kanonického práva, které jsou pro řešení problematiky rozhodující a na příslušné statuty.

Právnické osoby jsou zřizovány za účelem naplnění poslání církve (Kán. 114 §2). Pokud kodex přímo neurčuje druh právnické osoby, je na rozhodnutí zřizovatele, zda-li bude právnická osoba zřízena jako sborová či soubor věcí.

Jsou-li uváděny jako zřizovatelé řády a kongregace, míní se tím i jejich organizační složky s právní subjektivitou, pokud to jejich statuty nevyklučují.

Jednotlivými typy právnických osob v církvi jsou zejména následující:

1. Biskupská konference

zřizuje, mění a ruší papež.

Statutárním orgánem je předseda, místopředseda a generální sekretář
Kán. 447 a násl.; Kán. 449 § 2.

2. Církevní provincie

zřizuje, mění a ruší papež.

Statutárním orgánem je metropolita
Kán. 431 a násl.; Kán. 432 § 2.

3. Místní církve (diecéze) – arcibiskupství a biskupství

místní církve se označují jako arcibiskupství a biskupství.

Místní církve zřizuje, mění a ruší papež.

Statutárním orgánem je arcibiskup nebo biskup, generální vikář, biskupský vikář, administrátor diecéze a apoštolský administrátor
Kán. 368 a násl.; Kán. 373.

Na území České republiky jsou zřízena tato arcibiskupství a biskupství:

Arcibiskupství pražské

se sídlem v Praze

založeno v roce 973 jako biskupství, v roce 1344 povýšeno na arcibiskupství.

Biskupství plzeňské

se sídlem v Plzni

založeno v roce 1993.

Biskupství litoměřické

se sídlem v Litoměřicích

založeno v roce 1655.

Biskupství královéhradecké

se sídlem v Hradci Králové

založeno v roce 1664.

Biskupství českobudějovické

se sídlem v Českých Budějovicích

založeno v roce 1785.

Arcibiskupství olomoucké

se sídlem v Olomouci

založeno v roce 869 jako biskupství, v roce 1777 povýšeno na arcibiskupství.

Biskupství brněnské

se sídlem v Brně

založeno v roce 1777.

Biskupství ostravsko-opavské

se sídlem v Ostravě

založeno v roce 1996.

4. Kapituly katedrální a kolegiální

zřizuje, mění a ruší **a)** Apoštolský stolec (katedrální) **b)** diecézní biskup (kolegiální).

Statutárním orgánem – označení určují stanovy, obvykle prelát

Kán. 503 a násl.; Kán. 504.

5. Farnosti a kvazifarnosti (duchovní správy)

zřizuje, mění a ruší diecézní biskup.

Statutárním orgánem farnosti je farář nebo administrátor farnosti.

Statutárním orgánem kvazifarnosti je rektor (duchovní správce).

Kán. 515 a násl.; Kán. 515 § 3; Kán. 516 § 1.

6. Osobní prelatury

zřizuje, mění a ruší Apoštolský stolec.

Statutární orgán je označen ve stanovách.

Kán. 294 a násl.

7. Semináře

zřizuje, mění a ruší biskup (diecézní seminář), společně biskupové více diecézí (mezidiecézní seminář) nebo Česká biskupská konference (seminář pro celé území ČR).

Statutárním orgánem je rektor semináře, popř. i vicerektor.

Kán. 232 a násl.; Kán. 238 § 1.

8. Církevní charitativní organizace

diecézní, oblastní, městské a farní charity, domovy duchovních a řeholnic sdružení charit apod. jsou označovány jako církevní charitativní organizace.

Charitativní organizace na území diecézí zřizují, mění a ruší diecézní biskupové; charitativní organizace s celonárodní působností zřizuje, mění a ruší Česká biskupská konference (např. domovy duchovních a řeholnic, Charita Česká republika).

Statutárním orgánem charit a domovů je ředitel nebo ředitel a prezident, popř. jinak označená osoba (označení se řídí stanovami).

Statutárním orgánem Charity Česká republika je ředitel.

9. Církevní zdravotnická a sociální zařízení

zřizuje (organizačně zajišťuje jejich zařazení do soustavy zdravotnických zařízení), mění a ruší diecézní biskup nebo představitelé řádů nebo kongregací.

Statutárním orgánem je ředitel nebo jinak statutem označená osoba.

10. Veřejná sdružení křesťanů a konfederace veřejných sdružení

zřizuje, mění a ruší Apoštolský stolec (celocírkevní a mezinárodní);

Česká biskupská konference (sdružení národní); diecézní biskup (sdružení diecézní); jiné osoby k tomu pověřené (př. členové řeholních společenství) ostatní sdružení.

Statutární orgán – různé označení dle stanov.

Kán. 312, Kán. 131.

11. Soukromá sdružení křesťanů

zakládají sami křesťané, právní subjektivitu jim uděluje příslušný církevní hodnostář spolu se schválením stanov, subjektivitu jsou oprávněny udělit stejné subjekty, které jsou oprávněny zakládat veřejná sdružení;

o změnách rozhoduje sdružení, k platnosti je třeba schválení příslušného církevního hodnostáře; zrušit sdružení mohou kromě příslušného církevního hodnostáře i samotní členové; nakládání s likvidačním zůstatkem se řídí stanovami.

Statutární orgán – různé označení dle stanov.

Kán. 116 § 2; Kán. 322; Kán. 312.

12. Samostatné zbožné nadace (fondy)

soubory věcí určené k činnosti v oblasti zbožnosti, apoštolátu nebo dobročinnosti jako samostatné zbožné nadace (fondy) zakládá a přijímá příslušný církevní představený – ordinář (právníckou osobou se stávají přijetím – dovolením).

Statutární orgán – různé označení, jedna či více osob nebo sbor

Kán. 115 § 3; Kán. 1303 § 1/ 1; Kán. 1304; Kán. 134.

Fondy (jiné samostatné nadace) zřizují, mění a ruší jednotliví ordináři samostatně nebo více ordinářů společně.

Statutární orgán – různé označení; jedna či více osob nebo sbor osob.

Kán. 115 § 3; Kán. 1274; Kán. 1275.

13. Společnosti zasvěceného života a společnosti apoštolského života (označované též souhrnným pojmem řády a kongregace)

(Kodex – kniha II. část 3, odd. 1,2).

Společnosti zasvěceného života (tj. řeholní společnosti a sekulární instituty) jsou církevní právnické osoby zřízené za účelem trvalého způsobu života věřících, kteří sliby či jinými posvátnými závazky v těchto společnostech přijímají život dle evangelijních rad za účelem naplnění cíle a ducha této společnosti a napomáhají tím poselství spásy (Kán. 573 a násl.)

- společnostmi zasvěceného života jsou řády, kongregace a další instituce, které zřizuje nebo schvaluje papež (společnosti papežského práva – Kán. 589) pro území své diecéze může zřídit nebo schválit společnost zasvěceného života po projednání s Apoštolským stolcem diecézní biskup (společnosti diecézního práva – Kán. 589)
- v církvi je množství společností zasvěceného života, které se dále rozlišují podle své povahy a cílů především na společnosti kontemplativní (Kán. 674) a společnosti věnující se apoštolátu (Kán. 675)
- společnosti zasvěceného života a jejich organizační složky jsou označovány různými názvy; např. řád, kongregace, klášter, opatství, institut, dům, konvent, kanonie, delegatura, provincie, řeholní dům, společnost, komunita atd., společnosti, provincie a domy jsou právnickými osobami, pokud to stanoví nevyklučují nebo neomezují (Kán. 643, Kán. 613, Kán. 615, Kán. 637)
- organizační složky společností zasvěceného života ustavují a ruší příslušní řádoví představení téže společnosti a rozhodují též o naložení s majetkem podle vlastních stanov (Kán. 585), pokud kodex nestanoví jinak, např. rozhodnutí o zrušení posledního domu přísluší Apoštolskému stolci (Kán. 616 § 2,4)
- schvalování nových způsobů zasvěceného života je vyhrazeno Apoštolskému stolci (Kán. 605), který rozhoduje též o vytvoření federací a konfederací společností (Kán. 582) a o zrušení společnosti a naložení s jeho majetkem (Kán. 584)
- statutárním orgánem je představený – název statutárního orgánu se řídí stanovami (např. opat, abatyše apod.)

Společnosti apoštolského života

společnosti apoštolského života jsou právnické osoby zřízené za účelem naplnění apoštolátního cíle; členové neskládají řeholní sliby, mohou evangelijní rady přijímat

jako závazek ve stanovách pro společnosti apoštolského života platí ustanovení pro společnosti zasvěceného života obdobně,
Kán. 731, Kán. 732; Kán. 741.

14. *Konference vyšších řeholních představených*

sdržení vyšších představených řádů a kongregací zřizuje, mění a ruší Apoštolský stolec.

Statutárním orgánem je její předseda, předsedkyně; místopředseda, místopředsedkyně
Kán. 708; Kán. 709.

15. *Církevní právnické osoby neupravené v CIC 1983*

dosud existující právnické osoby tvořené soubory věcí zřízené dle kanonického práva platného před účinností CIC 1983 a jejichž zřizování již CIC 1983 neupravuje;

tyto subjekty se označují jako tzv. historické církevní právnické osoby

právní úprava těchto právnických osob je uvedena v CIC 1917 s tím, že tento kodex z r. 1917 respektuje a upravuje právnické osoby v církvi zřízené a trvající i z dob předkodexové úpravy.

Typy těchto tzv. historických církevních právnických osob jsou:

kostely, alumnáty, obročí (beneficia), záduší, fondy, nadace a jiné církevní ústavy (vyjma zbožných nadací – Kán. 1544 - CIC 1917)

zanikají po uplynutí lhůty (100 letech nevyvíjí jim určenou činnost) nebo zanikají rozhodnutím příslušného církevní hodnostáře, pod jejichž jurisdikci spadají.

Statutárním orgánem je osoba určená příslušným církevním hodnostářem biskupem - většinou farář či administrátor farnosti, na jejímž území má tato církevní právnická osoba sídlo.

Kán. 99, 1409, 1489, 1495 §2 – CIC 1917.

Mezi výše uvedené tzv. „historické“ církevní právnické osoby nejsou zařazovány ty právnické osoby, které byly sice zřízené před účinností CIC 1983, ale které CIC 1983 jako typy právnických osob nadále upravuje.

16. *Církevní školy*

a) podle ust. § 15a odst. 2 zákona č. 3/2002 Sb., ve znění zákona č. 495/2005 Sb., církevní školy různého druhu, předškolní zařízení a různé typy školských zařízení a různé typy vzdělávacích institutů zřizuje jako školské právnické osoby nebo jako právnické osoby podle zvláštních právních předpisů v souladu s kanonickým právem ve smyslu ust. § 8 odst. 6 zákona č. 561/2004 Sb., (organizačně zajišťuje jejich zařazení do vzdělávací soustavy škol a školských zařízení), mění a ruší jako zřizovatel především diecézní biskup nebo představitelé řádů nebo kongregací, popř. biskupská konference nebo konference vyšších řeholních představených; zřizovateli rovněž přísluší při jejich zrušení s likvidací, aby v rozhodnutí určil jinou školu, předškolní zařízení, školské zařízení, vzdělávací institut, nebo jinou právnickou osobu zřízenou církví k přijetí likvidačního zůstatku.

b) Církev postup uvedený v části a) tohoto bodu 16., tj. zřizování škol jako školských právnických osob ve smyslu zákona č. 561/2004 Sb., v platném znění, do tohoto základního dokumentu přijímá s výhradou současného platného znění zákona č. 3/2002 Sb., ve znění zákona č. 495/2005 Sb. a odkazuje na ústavní a bezprostředně

aplikovatelnou normu - čl. 16 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, který církvi zaručuje zřizování řeholních a jiných církevních institucí nezávisle na státních orgánech a odkazuje na nálezy Ústavního soudu č. 4/2003 Sb., ze kterého ve smyslu čl. 83 a čl. 89 odst. 2 Ústavy vyplývá, že čl. 16 odst. 2 Listiny základních práv a svobod nelze vykládat restriktivně a působení církve, vč. zřizování církevních právnických osob, nelze omezovat toliko na vyznávání a prezentaci víry, nýbrž do těchto aktivit patří i oblast školství.

X.

Práva a povinnosti osob hlásících se k církvi ustavování a odvolávání duchovních

1. Práva a povinnosti

Práva a povinnosti osob hlásících se k Církvi římskokatolické jsou stanovena a upravena v kodexu (Kán. 208-223).

Splňují-li podmínky stanovené kodexem, mají zejména právo obdržet od pastýřů církve pomoc z duchovních hodnot církve, hlavně z Božího slova a svátosti.

2. Duchovní

Kodex nezná pojem duchovní v úzkém slova smyslu. Pro účely základního dokumentu se za duchovní považují:

Biskupové a arcibiskupové

Do jejich úřadů je jmenuje papež jako nejvyšší představitel katolické církve.

Uvolnění úřadu diecézního biskupa nastává smrtí, papežovým přijetím zřeknutí se úřadu, přeložením a zbavením úřadu.

Po uvolnění úřadu diecézního biskupa se stává diecézním biskupem biskup - nástupce, byl-li již dříve ustaven a ujme-li se zákonně vedení diecéze.

Představení společností zasvěceného života a další, např. kapitul.

Představení jsou voleni nebo jmenováni dle vlastních stanov.

Ukončení zastávání jejich úřadu se řídí především stanovami.

Ostatní duchovní osoby v diecézích jmenují do jejich funkcí a odvolávají je nebo s nimi uzavírají pracovní (služební) poměr a ruší ho představení místních církví.

Kněží (faráři, administrátoři)

Do úřadu (farnosti) je ustanovuje jmenováním diecézní biskup; je-li místo diecézního biskupa uvolněno, nebo je-li mu z nějakých důvodů zabráněno ve výkonu úřadu, ustavuje faráře do úřadu administrátor diecéze nebo jiná osoba pověřená řízením biskupství.

Úřadu pozbývá ztrátou duchovního stavu, přijme-li biskup zřeknutí se úřadu, je-li přeložen, je-li úřadu zbaven rozhodnutím biskupa nebo představeného (je-li zároveň členem řeholní společnosti), popř. uplynutím doby, na kterou byl ustaven. Úřad je uvolněn též smrtí kněze.

Pro ustanovení kněze do jiného úřadu (kaplan, rektor kostela) platí ustanovení obdobně.

Jáhni

Do jejich funkcí je jmenuje a odvolává diecézní biskup, popř. administrátor nebo jiná osoba, která je pověřena vedením biskupství; v ostatním platí obdobně totéž co u kněze.

Ostatní osoby vykonávající duchovenské služby

Vyžaduje-li to potřeba církve, mohou být další k tomu vhodné osoby po náležité přípravě pověřeny (jmenovány) diecézním biskupem na dobu neurčitou nebo určitou k výkonu další vymezené duchovenské služby v církvi (např. pastorační asistenti, lektori, akolyté, katecheté a další). Tyto osoby jsou z výkonu služby odvolávány diecézním biskupem nebo jinou k tomu pověřenou osobou.

XI.

Zásady hospodaření církve

1. Zásady hospodaření a nakládání s majetkem

Každá právnická osoba hospodaří se svými příjmy a majetkem samostatně.

Nakládat s majetkem je oprávněn jen statutární zástupce právnické osoby v souladu s omezeními, která stanoví Kodex, usnesení České biskupské konference, diecézní biskupové a statuty jednotlivých právnických osob.

Kodex a statuty jednotlivých právnických osob upravují způsob a postup, jak se naloží s majetkovými právy a závazky právnických osob v církvi, které se ruší, slučují nebo dělí.

2. Způsob získávání finančních prostředků

Církev získává finanční prostředky pro svou činnost od státu a z dalších diversifikovaných zdrojů, které se liší podle druhu právnické osoby, která je získává. Církev je oprávněna využívat všech příjmů, které jí umožňují využívat platné právní předpisy, přičemž jde zejména o příjmy uvedené v § 27 odst. 4 zákona č. 3/2002 Sb.

3. Vymezení předmětu podnikání a jiné výdělečné činnosti

Jedním, avšak pouze doplňkovým zdrojem příjmů je podnikání a jiná výdělečná činnost (dále jen podnikání) prováděná v souladu s platnými předpisy ČR.

Jednotlivé právnické osoby se rozhodují pro podnikání dle místních potřeb a možností. Právnické osoby v církvi jsou oprávněny podnikat přímo nebo nepřímo;

- a) pokud podnikají přímo, vykonávají podnikatelskou činnost samostatně vlastním jménem a na vlastní odpovědnost,
- b) pokud podnikají nepřímo, děje se tak prostřednictvím jiného subjektu, který založí nebo ve kterém budou mít právnické osoby kapitálovou či jinou účast na podnikání. V těchto případech je jejich odpovědnost stanovena příslušnými právními předpisy.

Pro podnikání platí tato vymezení:

Právnické osoby jsou oprávněny podnikat a vykonávat jinou výdělečnou činnost ve všech oborech, ve kterých jsou oprávněny podnikat ostatní soukromoprávní subjekty, a to na základě živnostenských oprávnění nebo jiných oprávnění dle zvláštních právních předpisů.

Právnické osoby jsou oprávněny vykonávat zejména sociální a zdravotnické služby, školskou, výchovnou a jinou obdobnou činnost, zemědělskou činnost, činnost v oblasti lesního hospodaření a činnosti uvedené v přílohách č. 1-3 živnostenského zákona č. 455/1991 Sb., v platném znění a vlád. nař. č. 140/2000 Sb., v platném znění.

XII.

Schvalování základního dokumentu a jeho změn

Text základního dokumentu a jeho změny schvaluje Česká biskupská konference. Změny dokumentů, které tvoří přílohu tohoto základního dokumentu, schvaluje Apoštolský stolec (Sedes Apostolica) v Římě.

V Praze dne 12. 5. 2017

Kardinál Dominik Duka OP
předseda České biskupské konference

Přílohy:

Katechismus katolické církve

Kodex kanonického práva z roku 1983

Kodex kanonického práva z roku 1917 (v rozsahu týkajícím se úpravy právnických osob – čl. IX. bod 16)

Stanovy České biskupské konference

V souladu s ustanovením § 15 odst. 1 a 2 zákona č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech), ve znění pozdějších předpisů, byla rozhodnutím Ministerstva kultury č. j. MK 35694/2017 OC zaregistrována změna základního dokumentu Církve římskokatolické, se sídlem Thákurova 676/3, 160 00 Praha 6 – Dejvice, IČO 73632848.

Tento dokument představuje úplné znění základního dokumentu Církve římskokatolické s účinností ode dne 30. 5. 2017, kdy rozhodnutí nabylo právní moci.

V Praze dne 1. 6. 2017

Za správnost: JUDr. Lenka Houdková

